

Právnická fakulta Univerzity Karlovy v Praze

P O S U D E K
oponenta rigorózní práce

Jméno a příjmení studenta: Mgr. Piotr Mendrek

Název práce: Kogentní normy v občanském zákoníku

Jméno a příjmení oponenta: Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.

1. Formulace cílů, metodika zpracování práce a aktuálnost tématu:

Autor předkládá svou práci diplomovou k uznání za práci rigorózní. Zvolil velmi aktuální fenomén, jímž je kogentnost norem civilního práva se zvláštním zřetelem k akcentované garanci autonomie vůle, a to právě s ohledem na změny přinášené rekonstrukcí soukromého práva. Jde o téma, které právem zasluhuje zvýšenou pozornost odborné veřejnosti, jak o tom svědčí proběhlé a probíhající diskuse v odborných periodikách, učebnicích a komentářích (Zuklínová, Eliáš, Dvořák, Tichý, Beran, Melzer, Lavický, Havel a mnoho dalších). Autor v úvodu své práce jasně vymezuje její cíle (analyticko-komparativní) a klade si otázky, na které se snaží svou prací nalézt a nutno dodat i nalézá odpověď. Vlastní metody práce a přístupu jsou v úvodu zřetelně naznačeny, i z práce samotné je patrné, že autor zvolil analytický přístup, který kombinuje s evaluací judikatury, aby nakonec dospěl k obecnějšímu poznatku. V práci byla využita komparace s jinými právními řádů (Polsko jako příklad země s historicky podobnou právní kulturou a Francie jako země s inspirující civilistikou) a bohatá cizojazyčná literatura. Za přínosné proto pokládám i pasáže věnované rozboru „*ordre public*“ ve francouzské doktríně i judikatuře.

2. Logická struktura a členění rigorózní práce:

Text (357 tis. znaků) je celkově přehledně a jasně členěn, jeho struktura je logická, jednotlivé výklady na sebe souvisle navazují. I další vnitřní členění odpovídá klasickým doktrinárním přístupům, zejména je respektováno předepsané členění pro odborný text, tj. úvod do problematiky, shrnutí dosavadního stavu poznání a odborné diskuse nad problémem, stručný rozbor judikatury a další teoretická východiska, nakonec závěr a úvahy *de lege ferenda*. Práce je složena ze tří velkých kapitol, z nichž každá je dále vnitřně členěna do jedné až dvou úrovní podkapitol. S výjimkou první kapitoly je problematika vždy představena postupně v perspektivě právních řádů České republiky a Polska, přičemž každá z kapitol je přehledně zakončena dílčím shrnutím. První kapitola propedeuticky nastiňuje teoretická východiska kogentnosti norem OZ 2012. Druhá kapitola stanoví možnosti a limity poznání kogentní normy v OZ, včetně důkladné analýzy materiálních kritérií kogentnosti (§ 1 odst. 2 OZ). Třetí kapitola je pak věnována zevrubné a komplexní analýze pojmu i významu dobrých mravů a veřejného pořádku, přičemž se autor zabývá právě jejich relací k hledání, resp. zjišťování kogentnosti.

3. Rozsah a úroveň použitých zdrojů a práce s nimi, bibliografické citace, poznámkový aparát:

Při zpracování tématu byl použitý dostatečný počet bibliografických pramenů, které autor správně uvádí a na konkrétních místech vždy cituje v souladu s citační normou. Poznámkový aparát je přehledný, adekvátní. Výběr literatury a pramenů základna je reprezentativní a zahrnuje jak tituly aktuální české i zahraniční právní nauky, tak publikace reflektující právní úpravu starší. Lze ocenit, že autor neváhá konfrontovat základní názory české a polské doktríny a odlišná stanoviska právních autorit v daném oboru, jakož i rozdílné pohledy naší a zahraniční judikatury (ÚS, NS, NS PL).

4. Jazyková, stylistická úroveň a formální úprava rigorózní práce

Jazyková i stylistická úroveň práce je vynikající. Autorův jazyk zůstává srozumitelný a čtivý, třebaže zrovna postihuje ty nejkompexnější právní jevy. V práci jsem neshledal žádných gramatických chyb ani stylistických nedostatků. S právní terminologií je pracováno vždy naprosto korektně.

5. Formulace vlastních závěrů (práce s judikaturou, úvahy de lege ferenda)

Práce předkládá řadu názorů a závěrů, je totiž souvislým originálním autorským uchopením, což je ocenitelné zejména při vymezení vztahu mezi jednotlivými korektivy, relevantními ustanoveními a judikaturními závěry. Autor by se mohl u ústní obhajoby znovu blíže vyjádřit zejména k:

- obecně k problematice právní povahy normy, jež by měla dle autora zásadně zůstat nezávislá na okolnostech konkrétního případu – tj. zdůraznění principu obecnosti právních norem. Dále k otázce, jak to souvisí/nesouvisí, resp. (ne)konvenuje s tendencí k „subjektivizaci“ občanskoprávních schémat a konstruktů, kupř. u domněnek nedbalosti v civilním deliktu?
- Jakou roli by měl hrát – dle autora – teleologický výklad při identifikaci kogentní normy?
- k otázce legislativního smyslu věty za středníkem v § 1 odst. 2 OZ 2012: co je – dle autora – skutečným *ratio legis*?
- Může mít nějaký význam ustanovení § 547 při vymezení kogentnosti?
- k výkladu normy obsažené v § 2403/2 – je kogentní či nikoli?
- k výroku na str. 125; mám za to, že § 1487/1 (str. 125) hovoří o výslovném (nikoli obligatorně ústním) právním jednání
- povaze norem o předmluvní odpovědnosti (*culpa in contrahendo*)

6. Odborná kvalita zpracování tématu rigorózní práce

Práce je po odborné stránce nadstandardní a splňuje beze zbytku požadavky kvalifikační práce tohoto stupně, a to jak rozsahem, tak kvalitativní analýzou. Prokazuje autorovy vynikající (ucelené, promyšlené, utříděné) znalosti hmotněprávní problematiky, jakož i souvisejících procesněprávních otázek a celkovou širší orientaci v citovaných oblastech právního řádu a neshledal jsem v ní žádné nedostatky. Je, pokorně doufám, příslibem dalších autorových vědeckých počinů, neboť dle mého mínění svou prací prokázal nejen obdivuhodné znalosti soukromého práva, nýbrž i mimořádně hluboký cit pro civilní právo jako takové. Osobně předložený opus považuji za jednu z nejlepších kvalifikačních prací, které jsem za posledních 10 let četl.

Závěr:

Předložená práce prokázala nebývalou, mimořádnou odbornou samostatnost autora při zpracovávání velmi obtížného (obecného a průřezového) tématu, schopnost zorientovat se v zákonné úpravě, doktríně a příslušné judikatuře. **Práci rozhodně doporučuji k ústní obhajobě, resp. k uznání za práci rigorózní.**

Rigorózní práci hodnotím klasifikací: prospěl.

Datum: 3. 1. 2019

Podpis oponenta rigorózní práce
Doc. JUDr. PhDr. David Elischer, Ph.D.